

ANKARA ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL DERGİLER YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönerge'nin amacı, Ankara Üniversitesi birimleri tarafından fen ve sağlık bilimleri ile sosyal bilimler ve güzel sanatlar alanında yayımlanan ve yayımlanması planlanan bilimsel dergilerin organları/kurulları, faaliyetleri ve ilkeleri ile işleyişi ve denetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönerge, Ankara Üniversitesi bünyesinde yayımlanan veya yayımlanması planlanan bilimsel dergilerin organları/kurulları, faaliyetleri ve ilkeleri ile işleyişi ve denetimine ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönerge, 04/11/1981 tarih ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 14. maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönerge'de geçen;

- Akademik Birim: Fakülte, Enstitü, Yüksekokul / Meslek Yüksekokulu, Araştırma ve Uygulama Merkezini,
- Akademik Birim Yöneticisi: Fakültelerde dekanı, Enstitü / Yüksekokul / Meslek Yüksekokulu / Araştırma ve Uygulama Merkezlerinde müdürü,
- Alan Editörü: Bilimsel dergilerde bilimsel yazının ait olduğu bilim alanını ilgilendiren süreçlerde baş editöre yardımcı olan öğretim elemanını,
- Baş Editör: İlgili olduğu bilimsel derginin stratejik hedeflerini belirleyen, bilimsel ve teknik süreçleri yürüten ve söz konusu derginin işleyişinden birinci derecede sorumlu olan öğretim elemanını,
- Bilimsel Dergi: Ankara Üniversitesi birimleri bünyesinde, fen ve sağlık bilimleri ile sosyal bilimler ve güzel sanatlar alanında periyodik yayın yapan süreli yayınları,

- e) Bilimsel Yayınlar Koordinatörü: Ankara Üniversitesi bünyesinde yayımlanan bilimsel yayınların koordinasyonunu sağlamak üzere, Rektör tarafından görevlendirilen öğretim elemanını,
- f) Dergi Danışma Kurulu: Dergi bünyesinde bilimsel ve teknik konularla ilgili önerilerde bulunmak amacıyla, ulusal ve uluslararası tanınırlığa sahip bilim insanlarından oluşturulan kurulu,
- g) Dergi Sahibi: Fakülteler tarafından yayımlanan bilimsel dergilerde dekanı, enstitüler / yüksekokullar / meslek yüksekokulları / araştırma ve uygulama merkezleri tarafından yayımlanan bilimsel dergilerde müdürü,
- ğ) Dergi Yayın Kurulu: Dergi kapsamında kendisine iletilmiş olan bilimsel yazıların değerlendirilmesini ve sürecin etik kurallar çerçevesinde yürütülmesini sağlamak amacıyla, derginin yayın yaptığı alan ve konularda yetkin öğretim elemanlarından oluşturulan kurulu,
- h) Dil Editörü: Yayımlanmak üzere kabul edilmiş bilimsel yazıları dil, dilbilgisi, anlam ve anlatım bozukluğu açısından inceleyerek gerekli düzeltmeleri yapan öğretim elemanını,
- ı) Ek/Özel Sayı: Bilimsel dergilerde, ilgili akademik birimin yönetim kurulu onayı ile normal sayılara ilave olarak yayımlanacak sayıyı,
- i) Hakem: Dergide yayımlanmak üzere gönderilen çalışmalar hakkında bilimsel görüş bildiren, konusunda uzman öğretim elemanlarını,
- j) Koordinatörlük: Ankara Üniversitesi Bilimsel Yayınlar Koordinatörlüğünü,
- k) Makale: Bilimsel dergilerde yayımlanmak üzere etik ilkeler ve yayın politikası ile dergi yazım kuralları temel alınarak hazırlanmış tüm bilimsel yazıları,
- l) Rektör: Ankara Üniversitesi Rektörünü,
- m) Senato: Ankara Üniversitesi Senatosunu,
- n) Üniversite: Ankara Üniversitesini,
- o) Yardımcı Editör: İlgili bilimsel derginin işleyişiyle ilgili olarak baş editörün verdiği görevleri yapan öğretim elemanını,
- ö) Yayın Kurulu: Ankara Üniversitesi Bilimsel Yayınlar Koordinatörlüğü Yayın Kurulunu ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Bilimsel Dergilere İlişkin Esaslar, Organlar ve Görevleri

Dergi Sahibi

MADDE 5- (1) Bilimsel dergilerin sahibi, ilgili akademik birim yöneticisidir.

- (2) Dergi sahibi, derginin künye/jenerik kısmında belirtilir.
- (3) Dergi sahibi, derginin bilimsel ve ekonomik sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla baş editör, yayın kurulu ve/veya editörler kurulu tarafından talep edilen desteği sağlamakla yükümlüdür.
- (4) Dergi sahibi, derginin işleyişiyle ilgili olarak mevzuatta öngörülen görevleri yerine getirir.
- (5) Dergi sahibi, derginin bu Yönerge hükümlerine göre faaliyette bulunmasından Rektöre karşı sorumludur.

Baş Editör

MADDE 6- (1) Baş editör, makalenin dergiye ulaşmasından yayımlanmasına kadar bütün yayın ve hakemlik sürecini yöneten ve derginin kalitesinden ve performansından sorumlu olan öğretim elemanıdır. Baş editör, İngilizce dilinde yayımlanan dergilerde “*Editor in Chief*” olarak adlandırılır.

- (2) Baş editör, ilgili akademik birim yönetim kurulunun önerisi üzerine Rektör tarafından, derginin amaç, kapsam ve alanına uygun, en az doktor unvanına sahip, akademik birim yöneticileri dışındaki öğretim elemanları arasından, üç yıl süreyle görevlendirilir. Görev süresi sona eren baş editör yeniden görevlendirilebilir.
- (3) Gerekli görülen hâllerde, ilgili akademik birim yönetim kurulunun önerisi üzerine veya resen Rektör tarafından baş editörün görevine son verilebilir. Bu durumda, ikinci fıkrada öngörülen usulle yeni bir baş editör görevlendirilir.
- (4) Baş editör, ihtiyaç duyması hâlinde, sayı editörleri görevlendirebilir.
- (5) Baş editör, derginin tüm süreçlerinden akademik birim yöneticisine, Bilimsel Yayınlar Koordinatörüne ve Rektöre karşı sorumludur.

Baş Editörün Görevleri

MADDE 7- (1) Baş editörün görevleri şunlardır:

- a) Bilimsel Yayınlar Koordinatörlüğünün oluşturduğu standartlara uymak, bu standartları iyileştirmek ve ilgili süreçler hakkında Koordinatörlüğe bilgi vermek, rapor hazırlamak, düzenlenen etkinliklere katılmak,
- b) Derginin bilimsel niteliğini artırmak ve düzenli yayın yapmak için gerekli kurulları/organları (editör yardımcıları, alan editörleri, dil editörleri, danışma kurulu vb.) oluşturmak,
- c) Dergiye gelen tüm makalelerin ön değerlendirme, değerlendirme ve yayımlanma süreçlerini koordine etmek ve denetlemek, ön kontrolden geçen makalelerin değerlendirme süreçlerini yönetecek ilgili editörlere dağıtımını yapmak, tüm süreçleri dergi yayın politikası ve etik ilkelerine göre izlemek, denetlemek, gerektiğinde revize edilmesi için makaleleri iade etmek,
- ç) Dergiye uygun hakem değerlendirme formları oluşturmak,
- d) Değerlendirme sürecinin gizlilik esasları çerçevesinde yürütülmesini sağlamak,

- e) Gönderilen makalelerin biçim özelliklerinin dergi ölçütlerine uygunluğunu sağlamak,
- f) Editörlerden ve yayın kurulundan onay alan makalelerin kabul sıralarını gözeterek ilgili sayıda yayımlanmak üzere yayın süreçlerini koordine etmek,
- g) Editörlerin ve dergide görev yapan dergi sekreteri, şekil ve dizgi sorumluları vb. görevlilerin faaliyetlerini koordine etmek ve denetlemek, gerektiği hâllerde toplantıya çağırmak, ihtiyaç varsa gerekli alanlarda eğitim almalarını sağlamak,
- ğ) Dergiyi ulusal ve uluslararası indekslerde temsil etmek, ilgili süreçleri yönetmek, gerektiğinde indekslere başvuruda bulunmak ve bu husustaki süreçleri takip etmek,
- h) Yayın kurulunu, editörleri ve yayın hazırlama ekibinin tüm faaliyetlerini koordine etmek ve denetlemek, gerekli hâllerde toplantıya çağırmak,
- ı) Dergide yayımlanmış yazıların içeriklerine ilişkin olarak okuyucular tarafından yapılacak bilimsel eleştirileri değerlendirmek,
- i) Editörlük uygulamalarının bilimsel araştırma ve yayın etiğine uygunluğunu gözetmek,
- j) Dergide yayımlanmış eserlerin yayın haklarının ve etik kuralların korunması için gerekli önlemleri almak ve hukuki/cezai süreç gerektiren durumları yetkili makamlara iletmek,
- k) Bilimsel dergileri tanıtmak ve tanıtılmasına yardımcı olmak için çalışmalar yapmak.
- l) Dergilerin, belirlenmiş aralıklarla, uygun şekilde yayımlanmasını sağlamak,
- m) Hakem raporlarının arşivlenmesini sağlamak,
- n) Derginin ilan edilen dergi yayım periyotlarına göre, dergiye ait bilgileri ulusal ve uluslararası alan ve atıf indeksleri ile veri tabanlarında dizinlenmek üzere ilgili mercilere zamanında iletmek,
- o) Makalelerin derginin yayın ilkelere göre düzenlenmesini sağlamak.
- ö) Derginin yayım etiği politikalarını ulusal ve uluslararası standartları gözeterek belirlemek ve ilan etmek.
- p) Derginin yapay zeka kullanım politikalarını ulusal ve uluslararası standartları gözeterek belirlemek ve ilan etmek.

Editör Yardımcısı

MADDE 8- (1) Editör yardımcısı/yardımcıları, baş editörün önerisi üzerine akademik birim yöneticisi tarafından, üç yıl süreyle görevlendirilir. Görev süresi sona eren editör yardımcısı yeniden görevlendirilebilir.

(2) Baş editörün görev süresi dolduğunda editör yardımcısının da görevi kendiliğinden sona erer.

(3) Gerekli görülen hâllerde, baş editörün önerisi üzerine veya resen akademik birim yöneticisi tarafından editör yardımcısının görevine son verilebilir. Bu durumda, birinci fıkrada öngörülen usulle yeni bir editör yardımcısı görevlendirilir.

(4) Editör yardımcısı, baş editöre karşı sorumludur.

Editör Yardımcısının Görevleri

MADDE 9- (1) Editör yardımcısının görevleri şunlardır:

- a) Dergi ile ilgili çalışmalarda baş editöre yardımcı olmak,
- b) Değerlendirme sürecinde, makaleler için, gerekli olması hâlinde alan editörlüğü yapmak,
- c) Alan editörlüğünü üstlendiği makalelere hakem ataması yapmak ve makalelerin değerlendirilmesini sağlamak,
- ç) Yazarlar, hakemler ve alan editörleri arasındaki iletişimin etik kurallar çerçevesinde sürdürülmesini sağlamak,
- d) Endeks süreçlerini, baş editör ile birlikte koordineli olarak takip etmek,
- e) Derginin internet sitesinde gerekli düzenleme ve güncellemeleri yapmak,
- f) Dergi yazım kurallarını hazırlamak,
- g) İntihal raporu oluşturmak ve incelemek,
- ğ) Baş editör ve Koordinatörlük ile koordinasyon içinde çalışmak,
- h) Baş editörün vereceği diğer görevleri yerine getirmek.

Alan Editörü

MADDE 10- (1) Alan editörü/editörleri, çok disiplinli bilimsel dergilerde, ilgili alan için, alanında ulusal ve uluslararası yetkinliği ve görünürlüğü olan bilim insanları arasından, baş editörün önerisi üzerine akademik birim yöneticisi tarafından, üç yıl süreyle görevlendirilir. Görev süresi sona eren alan editörü yeniden görevlendirilebilir.

(2) Baş editörün görev süresi dolduğunda alan editörünün de görevi kendiliğinden sona erer.

(3) Gerekli görülen hâllerde, baş editörün önerisi üzerine veya resen akademik birim yöneticisi tarafından alan editörünün görevine son verilebilir. Bu durumda, birinci fıkrada öngörülen usulle yeni bir alan editörü görevlendirilir.

(4) Alan editörü, baş editöre karşı sorumludur.

Alan Editörünün Görevleri

MADDE 11- (1) Alan editörünün görevleri şunlardır:

- a) Bilimsel yazıların değerlendirilmesi için uygun hakemleri belirlemek, değerlendirme süreci boyunca hakemler ile yazarlar arasındaki koordinasyonu gizlilik prensibine uygun olarak sağlamak,
- b) Raporunu iletmekte geciken hakemlere hatırlatma yapmak veya gerektiğinde yeni hakemler atamak,
- c) Çift-kör hakemlik sürecinin etik kurallara uygun şekilde yürütülmesini sağlamak,
- ç) Hakem raporlarını değerlendirerek, yazarlardan gerekli revizyonları yapmalarını istemek ve yapılan düzenlemeleri denetlemek,
- d) Hakem süreci tamamlandıktan sonra yayın kararı için baş editöre ve yayın kuruluna öneride bulunmak,
- e) Sürecini yürüttüğü bilimsel yazıda benzerlik (intihal), etik ihlal, veri manipülasyonu, izinsiz yapay zeka kullanımı veya çıkar çatışması gibi durumları tespit etmesi hâlinde baş editörü bilgilendirmek,
- f) Bilimsel yazıların yazım ve atıf kurallarına uygunluğunu denetlemek ve gerekli durumlarda yazarlara biçimsel düzenlemeler konusunda geri bildirimde bulunmak,
- g) Derginin yayın politikalarına uygun bir şekilde değerlendirme sürecinin her aşamasında baş editörle iş birliği içinde çalışmak,
- ğ) Hakem havuzunun genişletilmesi için alanında uzman yeni hakemler belirlemeye ve hakemlik sürecinin etkinliğini artırmaya yönelik çalışmalar yapmak.

Dergi Yayın Kurulu

MADDE 12- (1) Oluşturulması gerekli görüldüğü takdirde, dergi yayın kurulu teşkil edilir. Yayın kurulu üyeleri, uluslararası akademik yetkinliği ve görünürlüğü yüksek olan öğretim üyeleri arasından, ilgili akademik birim yönetim kurulunun uygun görüşü üzerine, baş editör tarafından üç yıl süreyle görevlendirilir. Görev süresi sona eren yayın kurulu üyesi yeniden görevlendirilebilir.

(2) Baş editörün görev süresi dolduğunda yayın kurulu üyelerinin görevi de kendiliğinden sona erer.

(3) Baş editör tarafından, gerekli görülen hâllerde, yayın kurulu üyelerinin görevine son verilebilir. Bu durumda, birinci fıkrada öngörülen usulle yeni bir yayın kurulu üyesi görevlendirilir.

(4) Yayın kurulu, kendisine iletilmiş olan bilimsel yazıların değerlendirilmesini ve sürecin etik kurallar çerçevesinde yürütülmesini sağlar.

Dergi Danışma Kurulu

MADDE 13- (1) Oluşturulması gerekli görüldüğü takdirde, dergi danışma kurulu teşkil edilir. Danışma kurulu üyeleri, ilgili bilim alanında uzman, ulusal ve uluslararası düzeyde tanınırlığı

yüksek olan bilim insanları arasından, en az üçte biri farklı üniversitelerden ve en az beşte biri yurtdışından olmak üzere, ilgili akademik birim yönetim kurulunun uygun görüşü üzerine, baş editör tarafından üç yıl süreyle görevlendirilir. Görev süresi sona eren danışma kurulu üyesi yeniden görevlendirilebilir.

(2) Baş editörün görev süresi dolduğunda danışma kurulu üyelerinin görevi de kendiliğinden sona erer.

(3) Baş editör tarafından, gerekli görülen hâllerde, danışma kurulu üyelerinin görevine son verilebilir. Bu durumda, birinci fıkrada öngörülen usulle yeni bir danışma kurulu üyesi görevlendirilir.

(4) Danışma kurulu, bilimsel derginin ulusal ve uluslararası platformlarda tanıtılması, kalitesinin artırılması ve diğer bilimsel ve teknik konularla ilgili önerilerde bulunur.

Dil Editörü

MADDE 14- (1) Dil editörü/editörleri, bilimsel derginin yayın yaptığı dillerde, alanında uzman öğretim elemanları arasından, baş editörün önerisi üzerine akademik birim yöneticisi tarafından, üç yıl süreyle görevlendirilir. Görev süresi sona eren dil editörü yeniden görevlendirilebilir.

(2) Baş editörün görev süresi dolduğunda dil editörünün de görevi kendiliğinden sona erer.

(3) Gerekli görülen hâllerde, baş editörün önerisi üzerine veya resen akademik birim yöneticisi tarafından dil editörünün görevine son verilebilir. Bu durumda, birinci fıkrada öngörülen usulle yeni bir dil editörü görevlendirilir.

(4) Dil editörü, baş editöre karşı sorumludur.

(5) Dil editörü, yayımlanmak üzere kabul edilmiş makaleleri ilgili dil, dilbilgisi, anlam ve anlatım bozukluğu açısından inceleyerek gerekli düzeltmeleri yapar.

Özel Sayı Editörü

MADDE 15- (1) Özel sayı editörü/editörleri, yayımlanması planlanan özel sayı için belirlenen konuda ulusal ve uluslararası yetkinliği ve görünürlüğü olan bilim insanları arasından, baş editörün önerisi üzerine akademik birim yöneticisi tarafından görevlendirilir.

(2) Gerekli görülen hâllerde, baş editörün önerisi üzerine veya resen akademik birim yöneticisi tarafından özel sayı editörünün görevine son verilebilir. Bu durumda, birinci fıkrada öngörülen usulle yeni bir özel sayı editörü görevlendirilir.

(3) Özel sayı editörü, belirlenen takvime uygun bir şekilde makaleyle ilgili çağrı, değerlendirme ve yayımlanma süreçlerini yürütür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bilimsel Dergilerde Yayımlanacak Çalışmalara İlişkin Usul ve Esaslar

Bilimsel Dergilerde Yayımlanacak Çalışmalara İlişkin İlkeler

MADDE 16- (1) Dergilere gönderilen yazılar, bilimsel araştırma yöntem, teknik ve modelleri kullanılarak hazırlanmış, alanında bir boşluğu dolduracak, araştırmaya dayalı özgün araştırma makalesi; olgu sunumu; daha önce yayımlanmış bir yazıyı değerlendiren, eleştiren, konuyla ilgili yeni ve dikkate değer görüşleri ortaya koyan bir araştırma veya inceleme makalesi; bir kavramın ya da teoremin tartışıldığı, eleştirildiği ya da açıklandığı türden bir araştırma; yayımlanmamış bildiri; biyografi ve derleme; bilimsel alana katkı niteliğindeki çeviri ve kitap eleştirisi niteliğinde olabilir.

(2) Derginin amacı ve kapsamı dışında kalan konulara ilişkin bilimsel çalışmalar, dergide yayımlanamaz.

(3) Dergide yayımlanmak üzere gönderilen yazılar daha önce herhangi bir yerde yayımlanmamış olmalıdır.

(4) Yazım dili, Türkçe veya İngilizce başta olmak üzere yayın kurulunun belirleyeceği diğer dillerde olabilir.

(5) Derginin yazım ve kaynak referans biçimleri ile ilgili esaslar, derginin alanı ve içeriği ile kapsamı, dergi yayın kurulunun kararı çerçevesinde belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bilimsel Derginin Oluşturulması, Desteklenmesi, İzlenmesi ve Değerlendirilmesi

Yeni Bilimsel Derginin Oluşturulması

MADDE 17- (1) Yayımlanması planlanan yeni bilimsel dergi için hazırlanacak dilekçe ve Ankara Üniversitesi Süreli Yayın Başvuru Formu ile ilgili akademik birime başvuruda bulunulur.

(2) Akademik birim yönetim kurulunca yayın hayatına başlaması uygun görülen yeni bilimsel dergilerin yayımlanmasına ilişkin teklif, akademik birim yöneticisi tarafından, Bilimsel Yayınlar Koordinatörü'ne iletilir.

(3) Bilimsel Yayınlar Koordinatörü tarafından da olumlu değerlendirilen başvurulara konu dergiler için ISSN süreci başlatılır.

(4) Ankara Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı, yeni bilimsel dergiye ilişkin ISSN alımını, baş editör ile koordineli şekilde yürütür.

(5) ISSN alımı yapılan yeni bilimsel dergi için TÜBİTAK DergiPark başvurusu baş editör tarafından yapılır ve Bilimsel Yayınlar Koordinatörü tarafından onaylanır. Bilimsel dergi,

TÜBİTAK DergiPark'ta yer alma koşullarını sağladığında, yayın hayatına TÜBİTAK DergiPark platformunda devam eder.

İzleme ve Değerlendirme

MADDE 18- (1) Bilimsel derginin izleme ve değerlendirme süreci, her yılın 1 Ocak-31 Aralık tarihlerinde yayımlanan sayıları için bir sonraki yılın Şubat ayı sonuna kadar gerçekleştirilir.

(2) Baş editör, bilimsel derginin ilgili yıla ait Bilimsel Dergi İzleme ve Değerlendirme Formunu bir sonraki yılın Şubat ayı sonuna kadar Koordinatörlüğe sunar.

(3) Koordinatörlük, bilimsel dergiyle ilgili olarak gerçekleştirdiği izleme ve değerlendirme neticesinde hazırladığı raporunu, her yıl Nisan ayı sonuna kadar derginin sahibine ve baş editörüne iletir.

(4) Koordinatörlük tarafından yapılan değerlendirme sonucunda üst üste iki kez yetersiz bulunan bilimsel dergiler, Rektörlük tarafından sağlanan desteklerden yararlanamaz ve gerekli görülmesi durumunda Bilimsel Yayınlar Koordinatörü tarafından, dergi sahibine bilgi verilerek baş editör değişikliğine gidilmesi önerilebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Geçiş Hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) 01/01/2023 tarihinden önce atanmış ve hâlen görevde olan baş editörlerin / editörlerin ilgili bilimsel dergideki görevleri, bu Yönerge'nin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla kendiliğinden sona erer ve söz konusu dergilerdeki baş editörlük / editörlük görevleri için, bu Yönerge uyarınca ivedilikle atama yapılır.

(2) Birinci fıkra uyarınca görevleri sona eren baş editörlerin / editörlerin bulunduğu dergilerdeki editör yardımcıları, alan editörleri ve dil editörleri ile yayın kurulu ve danışma kurulu üyelerinin görevleri de kendiliğinden sona erer ve söz konusu görevler için, bu Yönerge uyarınca ivedilikle atama yapılır.

Yürürlük

MADDE 19- (1) Bu Yönerge, Senato tarafından kabul edilerek Üniversite'nin resmî internet sitesinde yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 20- (1) Bu Yönerge hükümleri Rektör tarafından yürütülür.